

M**K****B****T****Á****J****É****K****O****Z****T****A****T****Ó**

**MKBT 2020. évi
rendes és tisztújító
közgyűlés
2020. szeptember 4.**

**PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK**

2020.

július-augusztus

TÁRSULATI HÍREK, FELHÍVÁSOK

MEGHÍVÓ

a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

2020. szeptember 4-én 14:30 órakor

a Budapest II. Szépvölgyi út 162. alatt (Pál-völgyi-kőfejtő
rendezvényátor) tartandó

2020. évi rendes (egyben tisztújító) közgyűlésére

Napirend:

1. Elnöki megnyitó, megemlékezések, köszöntések (Dr Leél-Össy Szabolcs)
2. Szavazatszámoló bizottság és jegyzőkönyv hitelesítők megválasztása
3. Döntés társulati kitüntetések odaítéléséről (Érembizottság)
4. MKBT beszámolók
 - a. 2019. évi főtitkári beszámoló és 2016-2020. évi összefoglaló (Kosztra Barbara)
 - b. 2019. évi közhasznúsági jelentés és éves pénzügyi beszámoló (Kosztra Barbara)
 - c. A Felügyelő Bizottság beszámolója (Dr Csepregi István)
 - d. Döntés beszámolók elfogadásáról
5. Karszt és Barlang Alapítvány beszámolója (Hegedűs Gyula)
6. 2020. évi munkaterv és költségvetési terv, határozathozatal az elfogadásról
Szünet
7. Jelölő Bizottság előterjesztése (Tényi Varga Gusztáv)
8. A Társulat új tisztségviselőinek megválasztása
9. A Karszt és Barlang Alapítvány kuratóriumának megválasztása
10. Egyebek
11. Elnöki székfoglaló és zárszó

Határozatképtelenség esetén a közgyűlés változatlan napirenddel 15:00 órakor kerül megtartásra és a megjelentek számától függetlenül határozatképes.

A közgyűlésen azon rendes tagok szavazhatnak, akik a 2020-as tagdíjat befizették, illetve akik tagdíjmaradásukat legkésőbb 2020. szeptember 2-ig rendezik. Az utoljára 2019 előtt fizető tagoknak a tagdíjbefizetés mellé kitöltött és aláírt belépési nyilatkozatot kell leadniuk.

A közgyűlésen szavazni személyesen vagy meghatalmazott útján lehet. A kitöltött és aláírt meghatalmazást (melyet a következő linken is megtalálhatok: <http://www.barlang.hu/dokutar/mkbt/mkbt-kuldottkozgyulesek-kozgyulesek-elnoksegi-ulesek-jegyzokonyvei/2020-evi-kozgyules-anyagai/1210-2020-evi-mkbt-kozgyules-meghatalmazas-minta/file>), legkésőbb 2020. szeptember 2-ig kérjük eljuttatni a Titkárság címére személyesen, levélben vagy szkennelve, elektronikus úton. Egy személy legfeljebb öt másik tagot képviselhet meghatalmazottként!

A tárgyalandó dokumentumok (beszámolók, munkaterv, javaslatok) a Társulat honlapján (www.barlang.hu, Dokumentumtár/), illetve a Titkárságon érhetők el.

A társulati tisztségekre a jelöléseket a jelolobizottsag@barlang.hu címre vagy a Titkárságra kérjük eljuttatni. A jelölési felhívást jelen meghívóhoz mellékeljük.

A társulati kitüntetésekre tett javaslatokat köszönjük! A kitüntetések ünnepélyes átadása novemberben, a Barlangkutatók Szabályár Péter Szakmai Találkozásán lesz, a közgyűlésen csak odaítélésükről döntünk.

A közgyűlésen elsősorban idősebb, veszélyeztetett tagtársaink védelme érdekében maszk viselése kötelező.

Dr. Leél-Össy Szabolcs sk.
elnök

A közgyűléssel kapcsolatos intéznivalók megkönnyítésére a Társulat irodájában 2020. szeptember 2-án (szerdán) hosszabb nyitvatartással, 14:00 – 20:00 között várunk Titeket.

Titkárság

Szakmai Napok helyszín és időpont

Az idei Barlangkutatók Szabályár Péter Szakmai Találkozásját **2020. november 7-8-án** rendezzük **Répáshután**. A részleteket a szeptemberi Tájékoztatóban és a honlapon találjátok majd.

Természetesen a vírushelyzet közbeszólhat, de mi így készülünk és ti is készüljetek! Szeretettel várunk mindenkit, nagyon jó lesz találkozni ilyen hosszú rendezvény-szünet után!

A szervezők nevében: Kosztra Barbara

Az Oktatási szakosztály eseményei 2020-ban

Mint minden egyébbe, így az OSz idénre tervezett programjába is rendszeresen belerondított a koronavírus. Ezúton szeretném veletek megosztani az átütemezett események időpontját.

Központi vizsga

Talán ennek időpontja érinti legtöbbeteket, 2020. november 14-én, szombaton lesz megtartva. Lesz alapfokú és T1 vizsga is, amire a jelentkezési lapot egy későbbi időpontban küldjük ki, addig is véssétek be az időpontot a naptáratokba.

Túrávezetői tanfolyam

A felvételi időpontja 2020. október 3. szombat. A tanfolyam előreláthatólag november elején indul a Barlangkutatók Szakmai Találkozóján való részvétellel.

T2 tanfolyam

Az új időpont 2020. szeptember 11-20. Kérem azokat, akik a T2 tanfolyamra felvételt nyertek, erősítsék meg az új időpontontról részvételi szándékukat.

T1 tanfolyam

A T2 tanfolyammal párhuzamosan, a kapacitás függvényében kerül megrendezésre. A T2 létszám véglegessé válása után jelentkezünk részletekkel. Igény szerint esetleg későbbi időpontban is tartunk egy kis létszámú T1 tanfolyam.

Reméljük ezeket a módosításokat nem fogják felülmúlni újabb korlátozások, amennyiben mégis, majd rugalmasan alkalmazkodunk a körülményekhez.

MKBT Oktatási Szakosztály nevében:

Szerencsi Judit

<http://oktatas.barlang.hu/>

Kutatásvezetői vizsgaeredmények

A Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat Oktatási Szakosztálya által a 13/1998. (V.6.) KTM rendelet előírásai szerint 2019-2020-ban megszervezett kutatásvezetői tanfolyamot követően 2020. június 19-én lezajlott a tanfolyam záróvizsgálója.

A záróvizsgán 15 barlangász sikeres szóbeli és írásbeli vizsgát tett: dr Ambrus Gergely, dr Csépe Zoltán, Csondor Katalin, Farkas Andrea, Fekete Zsombor, Gyolcsos Ferenc, Gyovai Tamás, Horváth Gábor, Kalotai Zsófia, Kun Botond, Kunisch Gyöngyvér, Mészáros József, Sári Attila Gábor, Szabó Tivadar és Tóth Zoltán.

Ezúton is gratulálunk új kutatásvezetőinknek és hosszú, eredményes kutatói pályafutást kívánunk mindannyiuknak. Az OSz oktatóinak köszönjük a tanfolyam lebonyolításába fektetett óriási munkát.

MKBT Elnökség

Alsóhegyi zsombolyatlasz

A cseh barlangkutatók által készített, népszerű kiadványból még kapható néhány angol nyelvű példány a Társulat irodájában, mely a Közgyűlésen és a Szakmai Napokon is átvehető, megvásárolható 4675 Ft-os áron.

Titkárság

Karszt és Barlang 2019-2020

Az MKBT elnöksége úgy határozott, hogy tekintettel a 2020-as vírushelyzet miatti csonka kutatási és expedíciós évre, a 2019-es és 2020-as Karszt és Barlang számokat összevontan jelentetjük meg. **A 2020-as kutatási és egyéb beszámolókat 2021. január 31-ig várja a szerkesztőség.** Az írásokat és kérdéseiket Szabó Zoltánnak juttassátok el a következő e-mailcímre: szaboz_plozer@yahoo.com.

Folyóiratunkra is igaz kedvenc szlogenünk: a lap is annyi, amennyit Ti hozzátesztek. Kutatásaitok, élményeitek, cikkeitek nélkül nem tudjuk valódi tartalommal megtölteni. Buzdítunk ezért mindenkit, hogy tapasztalatait, sikereit, élményeit ossza meg az utókorral, kutatási eredményeit ne hagyja a fiókban porosodni!

Titkárság

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK

Sátorkő, régi fotók kerestetnek

Többen személyesen is meggyőződhattetek a Sátorkőpusztai-barlangban 2017 óta nagy lendülettel zajló "feltáró" munkáiról.

A "feltáró" szó idézőjelbe tétele a korabeli kutatások során felhalmozott törmelékdepók eltávolítását célozza. Ezen a téren tehát nem új járatok kutatását végezzük (persze így is találtunk érdekes dolgokat), hanem régi törmelékdepók felszámolásával a barlangi terek "eredeti" természetes formáját igyekszünk rekonstruálni.

Az elmúlt 3 évben legalább 30 köbméternyi anyagot termeltünk felszínre, ennek köszönhetően sok helyen az agyagos kitöltések helyét ismét a kristályos felületek vették át. Volt, ahol 1,5, másutt (4!) méter vastag törmeléket szedtünk fel. A legnagyobb átalakulás a barlang Ferde termében (ide a DINPI pályázata révén híd került), illetve a nagyterem délnyugati ágának végében történt. Az előbbi teremben egy kb. 2 méter mély akna nyílt meg, amely a Benedek Endre-terem (nagyterem) főtéjébe köt át, a másik helyen jó néhány eltemetett gipszoszlopot sikerült megtalálnunk, néhány, a 60-70-es években használt, kutatóeszköz társaságában, de előkerültek a barlang egykori kötélhágcsójának szétmállott darabjai is.

Bár igyekeztünk a munkákat fotókkal és videofelvételekkel is dokumentálni, ezek a felvételek a régi fotókkal való összehasonlításból válnak igazán beszédessé. Az 1960-70-es évekből sok képet őrzünk, de az 1980-90-es évekből annál kevesebbet.

Tekintve, hogy rengeteg barlangász megfordult itt, és őriz kellemes emlékeket, na meg fotókat erről a barlangról. Örömmel vennénk, ha ezeket megosztanátok velünk. Szeretnénk azokat - természetesen készítőjük jóváhagyásával - közkinccsá tenni.

Elsősorban tehát az 1980-90-es években készült fotókat várjuk, de szívesen vesszük, ha a barlanghoz köthető különleges élményeiteket is megosztanátok velünk.

Az anyagokat a satorkopusztaibarang@gmail.com címre várjuk.

Köszönjük szépen!

Lieber Tamás

Népszerű a kölcsönözhető társulati CO₂ mérő

Örömmel tapasztaljuk, hogy népszerű a Társulat idén – Faraday adományból – beszerzett, tagjaink által kölcsönözhető Analox Aspida CO₂ mérője.

Február végén Hegedűs András Juju a Szepesi-Láner-barlangrendszerben és a Létrási-Vizesbarlangban vette hasznát az eszköznek.

Július elején Szabó Zoltán Szabóénének a Haragistyai-rókalyukban, és a Musztáng-barlangban végzett térképezés során volt nagyon hasznos kutatótársa a társulati Analox Aspida.

Csondor Kata július közepén használta a mérőt a Villányi-hegység barlangjainak látogatása és tudományos kutatása során. A készülékkel a Siklósi Vár-kútjának barlangjaiban, a Váraljai-barlangban, a Nagyharsányi-kristálybarlangban és a Beremendi-kristálybarlangban történtek mérések. Egyik barlangban sem volt tapasztalható jelentősen emelkedett CO₂ érték.

Július végén tovább is állt a műszer a Papp Ferencesek jósvafői kutatótáborába, ahol ugyancsak jó szolgálatot tett, ahogy arról Marton Ádám lentebbi cikkében beszámol. Ádám a használatról és kölcsönzéssel kapcsolatos javaslatait is megosztotta velünk.

Reméljük, továbbra se pihen sokat a műszer dobozában, a Társulat irodájában.

Kosztra Barbara

Egyszer volt... hogy is volt?

A szervezett barlangkutatás hazánkban is sok évtizedes múltra tekint vissza. A magyar barlangkutatás azonban nem ezzel kezdődött. A „régis szép idők” egész más kihívásokat tartogattak a kalandoroknak. Vagy mégsem? Ki ne olvasta volna Jakucs László lélegzetelállító kalandjait, vagy Balázs Dénes érzéketlen útleírásait? A történelem azonban most is zajlik, a múlt itt van közöttünk, a fejekben és a szívekben. Ezt a hangulatot írja le Kőrösi Gyula verse:

Találkozás

Süt a nap, fúj a szél, esik
Szokott környezetben létezünk
S hordjuk magunkkal nehéz, de
Néha szép, ám megkopott életünk

Szép nyári nap és pár
Ember egy helyen összegyűl
Vonat, kis hajó, kis séta
S a pár ember emléktengerbe merül.

Nem tudom, mi hajt
minket, hogy itt legyünk.
Beszélgetünk, halkán, szép
Vidáman a múltra emlékezünk.

Többen vannak azok,
Kikre mi emlékezünk,
Mint akik itt vagyunk
És rájuk emlékezünk.

Létezünk és még tervezünk
Múlik az idő, akármit teszünk
Rohannak az évek és a végén
Mi is csak emlék leszünk.

Bő, 2020. június 24.

(Aktualitás: Szigetmonostor, 2020.05.25.)

De miért ne lehetne közkincs az, ami néhányunknak egy-egy fontos tanulság, meghatározó élmény, vagy örökké emlékezetes pillanat? A jövőt formálni a fiatalokon keresztül lehet, az értékek átadása a személyes tapasztalatok útján a leghatékonyabb. Arra buzdítom tehát fiatalabb tagtársainkat, keressék fel a tapasztaltabbakat, kérdezzék őket, és ne csak hallgassák, jegyezzék is le a történeteket. Az idősebbeket pedig, hogy meséljenek. Őszintén és részletesen, hogy minél előbb legyen a múlt. Jó volna, ha ez később egy kézzel fogható antológiában ölthetne testet.

A megvalósításhoz szívesen nyújtunk segítséget mind az érdeklődők és az emlékezők találkozóinak szervezése, mind a technika terén: a Társulat ugyanis rendelkezik egy remek diktafonnal, mely ilyen alkalmakra kölcsönözhető.

Keresünk tehát: olyanokat, akik szívesen megosztják barlangász múltuk történeteit, és olyanokat, akik felveszik, leírják ezeket. Jelentkezni a Társulat titkárságán lehet levélben, telefonon, e-mailben vagy személyesen.

Titkárság

ELÉRHETŐSÉGEINK:

Telefon: +36 70 8811 477

E-mail: mkbtiroda@gmail.com

Honlap: www.barlang.hu

Fogadóóra minden hét szerdáján 14-18 óráig a Szemplő-hegyi-barlang fogadóépületében (Budapest, Pusztaszeri út 35.).

BARLANGKUTATÁS

PF kutatótábor

Közel negyven barlangász és barlangászka részvételével idén is megtartottuk 10 napos kutatótáborunkat Jósvafőn:

Az eddig 12 méter mély Zöld Kőevő-barlangban egy érintetlen, gyönyörű képződményekben bővelkedő teremre bukkantunk. A "Mindennél Nagyobb Terem" keleti falán nagy felületen ép, illetve visszaoldott borsókövek, a szemközi oldalon 15 méter hosszú pasztell-sárga cseppkőlefolyás található. Az agyagos kitöltésre a korábban felszínről beszóródott anyag törmelékletét képez. A járat aknaszerű, de kötél nélkül is járható, jelenlegi végpontja 33 méterre van a bejáratától. Több helyen bontható, mi ez alkalommal egy vertikális irányú, agyagitöltésben található lyuk mellett kezdtünk el haladni. Itt nagyobb munka vár még ránk, a

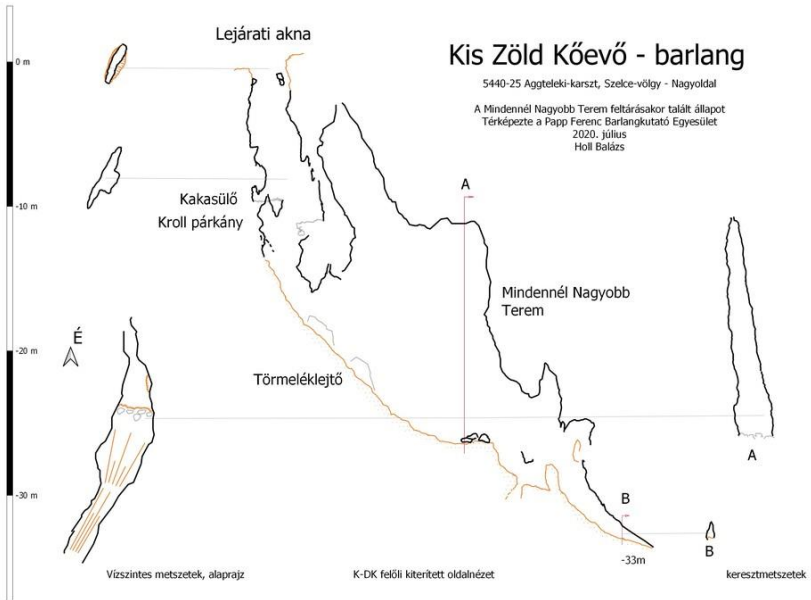
depót eddig megoldottuk a barlangban, de a későbbiekben érdemes lesz a felszínre emelni. A további munkák során szem előtt tartjuk a tartós képződmények megóvását.

A bontótábor többi helyszínén is aktív munka folyt, a Kuriszlánfői-zsomboly depója látványosan csökkent a barlangban (itt a további feltárást akadályozó törmelékhalom felszínre termelése folyik), a Villa Negra-barlang pedig lehetőséget nyújtott a legifjabb generáció tagjainak a barlangászat, különösen a bontás kipróbálásához.

A kutatót barlangjaink természetesen nem, vagy csak nehezen szellőznek, így jó szolgálatot tett a Társulat CO₂ mérője a biztonságos munkakörnyezet megteremtésében.

A tábor szervezője Marosvári Etelka (Böb) volt.

Marton Ádám

A PF feltáró csapata

Barlangkutató tábor Montenegro helyett Szlovákiában

2003 óta minden augusztusban volt két hét, amit montenegrói barlangok kutatásával töltöttünk. Az idei pandémia következtében sajnos tervezett táborunkat nem tudtuk megtartani Montenegróban, mivel a déli országok utazási tiltólistán szerepeltek (két hét karantént senki nem tudott volna vállalni a két hét tábort követően). Alternatívaként kínálkozott a Speleo Roznava barlangkutató csoporttal való jó kapcsolat miatt a Szlovák-karszt barlangjainak kutatásába való bekapcsolódás, Szlovákia és Magyarország határán nem voltak korlátozások a COVID -19 fertőzés miatt.

A tábor központja a Várhosszúrét (Krásnahorská Dlhá Luká) határában található Buzgó menedékház és hangulatos kertje volt, ami a Speleo Roznava csapathoz tartozik. A táborban 2020. augusztus 8-14 között összesen 35 fő vett részt a kutatásokon, melyek a Szilicei-, Pelsőci-fennsíkon, és a Felső-hegyen zajlottak. A Pelsőci-fennsíkon a Vaddisznós-zsombolyban (Diviačia priepast'), és a Csengőlyukban (Zvonivá jama) zajlott kutatás kisebb eredményekkel. Felső-hegyen az Őrdöglyuk-zsomboly (Čertova diera) került sorra, ahol a huzat követése volt a kutatás fő témája. Itt még csak előkészítési fázisig jutott a munka, mivel a barlang kutatása régen abbamaradt, szükségessé vált a kiépítés felújítása, és a barlangot alkotó hatalmas hasadékok kitöltő számtalan omladék és álfenék átvizsgálása. Még az előkészítésből is bőven maradtak feladatok... A Szilicei-fennsíkon több barlangban zajlott munka: a Körtvélyesi-barlangban (Hrušovská jaskyňa) és a Milada-barlangban kűrtömászás, a Meszes-barlangban (Vápenná jaskyňa) a szifonban merülés. A Meszes szifonjában a barlang 1983-as feltárása óta egyszer volt már egy sikertelen

szifonúszási kísérlet, jelenleg sem sikerült a túloldalra átjutni, de az eredmények nagyon biztatóak.

A továbbiakban előreláthatólag néhány akció vízalatti bontással van lehetőség továbbjutásra. A kutatás vízalatti részét az Amphora Búvár Club tagjai erősítik.

Sikerült kiásni újra az LT-81 zsomboly bejáratát, amit 1981-ben fedeztek fel a Rozsnyói barlangászok, de az egyetlen leszállást követően beomlott. Ez a 72 méter mély zsomboly egy

töbörben nyílik a Murikova-barlang a Szilicei-fennsíkron. Mindkét barlangban régészeti leleteket találtak, ezért a szlovák nemzeti kincshez tartoznak. A tábor alatt elkészült a Krumpis-barlang (Ponor pri zemiacisku) felmérése alaprajzi és hosszsz metszeti nézetben, itt végponti szűkület-tágítási munkálatok is zajlottak.

Bejárás és fotódokumentáció történt a Somodi-barlangban.

A résztvevők nagy része ezekben a barlangokban még nem járt, így a tábor izgalmas volt a jelenleg még csekélyebb eredmények ellenére is. A hangulat a táborban szintén hasonlóan jó volt, mint Montenegróban. A kutatások a jövőben folytatódnak.

*Mikulas Repaszky – Hegedűs András (Juju)
Speleo Roznava barlangkutató csoport
Fotók: Berentés Ágnes és Marosffy Dániel*

Közelít a 300-hoz a Bányász-barlang

Az elmúlt időszakban a Bányász-barlang jelenlegi alsó zónájában (250 m alatt) számos helyen tört már bele a bicskánk a további feltárásba. Ez a huzat nélkülség, és a mérhetetlen görgetegmennyiség arrébb pakolhatatlansága miatt alakult ki. Jó pár éve folyik egy kb. 10 méter mély és szűkös akna, a 60-as-akna végén a munka. (A 60-as-akna nevét a 60. poligonpontról kapta.) Ideális továbbjutási pont és munkahely volt a huzatjával, öblös visszhangjával, mérsékelt vízmennyiségével és a 3 %-os szén-dioxid koncentrációjával. A 2020. júliusi táborunk másodlagos célja volt ezen a részen áttörni. Rendhagyó módon a táborunk első napjában ezt sikerült is megtennünk azzal a csoporttal, akikkel a törmeléket mentünk kivödrözni a végpontról (Borzsák Kamilla, Piri Attila, Szabó Gergő, Tóth Nikolett és én).

Vödrözni mentünk ugyan, de volt nálunk egy vésőgép, amivel jó pár óras megfeszített vésés után sikerült olyannyira felbővítenünk a kis szálkő-szűkületünket, hogy azon át tudtuk préselni magunkat egy 3 méter mély aknácskába, ahonnan egy arasznnyi széles aknabeszálláson át egy 11 méter mély, szépen oldott, nagy szelvényű aknába jutottunk. Ennek talpáról még 7 méter mély akna nyílik. A jelenlegi végpont továbbjutás szempontjából igen kecsegtető.

Ezzel a feltárással a Bányász-barlang mélysége 290 méterre nőtt.

Rántó András

BESZÁMOLÓK

Műkincsek egy ma is működő sóbánya mélyén - Altaussee

A bánya története kb 250 millió évre nyúlik vissza, mikor a területen még sós vizű tenger volt az úr. Feltételezések szerint a Felső Triász közepén és a Jura korszak elején történt földmozgások során emelkedett ki a Sandling hegy (ma 1717 m), magába zárva e sós vizet. Erről az általános túra előtti vetítés ad látványos tájékoztatást.

Az első írásos emlék 1147-ből származik, mikor már sóbányászat folyt és sót készítettek a hegy lábánál. A 13. sz-ban vízelvezető csövön keresztül Bad Ausseebe vezetik a kitermelt sót vízzel

vegyítve az ott épített gyárba, melyet 1983-ban bezártak. A történelem során többször gazdát cserélt, hol magán kézbe került, hol államosították.

1906-ban Bad Ischl-ig sósvízvezetékét építettek, innen Ebenseebe továbbították a kitermelt mennyiséget. Napjainkban az üzem aktívan működik, a vezetékek hossza 40 km (Altaussee, Hallstatt, Bad Ischl bányáiból kerül a vezetékekbe a kitermelt anyag).

Érdekes adatok a bányákról

- Járatok hossza: 66,99 km
- ebből járható: 24,25 km
- 18 emelet, ebből 11 bejárható, amiből 4 emelet az üzemi rész
- 30 bánya üzemel 57 dolgozóval
- sótartalom átlagosan 60%
- Só kitermelés / év: 1,7 millió m³
- Só mennyiség / óra: 240 m³

A kitermelt só vízzel való vegyítése a bányában történik, a sótól mentes sziklátak részben a felszínre kitermelik.

1943-45. között a bányában műkincseket őriztek. Hitler parancsára az Európa szerte összerabolt mindennemű műkincseket (szobrok, festmények, bútorok, - pl. Caravaggio, Bürkel, Belotto, Bosch, Dürer, Da Vinci, Raffael, Rembrandt, ...) és hivatalos iratokat a bányában rejtették el és a Linzbe tervezett "Führer Múzeum"-ot hozták volna létre ezekből.

Hitler '45 tavaszán parancsba adta, hogy vereség esetén mindent, ami német, meg kell semmisíteni; ide értve a sóbányában elrejtett műkincseket is.

A megsemmisítéshez érkezett bombákat (8 db) faládákba rejtették "Vigyázz, márvány" felirattal (egy ilyen láda látható a jobb oldali képen), azonban a bányában dolgozó munkások gyanút fogtak és sikeresen megakadályozták a megsemmisítést.

A bányával vezetett túrák keretében lehet megismerkedni:

- minden nap óránként induló barlangtúra
- heti egy alkalommal szervezett történelmi túra

A történelmi túra egy vetítéssel indul, ahol betekintést kapunk bánya történetéről, a sókitermelésről. Mellőzi az általános túra ismertető anyagának javarészét, kifejezetten a II. világháború eseményeire fókuszál. A látogatói járatokban található a Barbara kápolna (bányászok védőszentje), melyet 1935-ben vörös kőből vájtak

ki, oltára 1695-ből ered és XV. sz. beli szobrok díszítik; kivilágított sótéglái teszik hangulatossá; és több háborús emléktábla őrzi a történelmi időket.

A kiállítótér a 'Springerwerk' nevű teremben (mint egy faház lenne a bányába építve) tekinthető meg, ahol eredetileg is tárolták a műkincseket. Mielőtt belépni, egy képernyőnek álcázott vetítővászonon idős történész beszél a háborús időről.

Az itt rejtegetett kincsek digitalizálásra kerültek és egy részük beépített tv képernyőkön keresztül, valamint hologram formában jelenik meg a túra útvonalán.

Azok a műtárgyak és iratok, dokumentumok, melyek fizikálisan jelennek meg a kiállításon (pl. Michelangelo - Madonna alkotása), mindegyike másolat, az eredeti alkotások java része a bécsi Kunsthistorische Muzeum, a linzi és a grazi múzeumok őrzik; mint ahogy az írásos dokumentumokat is.

Mindkét túra ugyanazon az útvonalon halad. A táróba belépve sínek között gyalogolva érjük el a termeket, ill. két helyen fa csúszdán keresztül jutunk a mélyebb pontra. Természetesen minden lépésünket a sóban vájt alagutakban és termekben tesszük meg, helyenként meg-megállva és hallgatjuk a túravezető sóról, bányászati technikákról szóló előadását. Útközben találkozhatunk jelenleg is használatban lévő eszközökkel - telefon, tűzoltó készülék, fali tájékoztató tábla/Üzenőfal; ill. korabeli dézsákkal, só kitermelő eszközök darabokkal; egy mini vegyítő rendszerrel, ahol megismerkedhetünk a só vízzel való vegyítés folyamatát, ahogy a vezetékrendszerbe kerül be. A természetes só több formájával, lerakódásával lehet találkozni.

A második és egyben hosszabb csúszdán a Sandling hegy mélyén rejtőző tóhoz jutunk le, amelynek közepén egy kis színpad áll Klaus Maria Brandauer kezdeményezésére; mely hangversenyeknek, előadásoknak a helyszíne. A tó partján kialakított lelátóról a túrák során hologram formában megjelenő karmester vezényel, a tavon pedig fényjáték látható. Ezt megtekintve a tárón keresztül kísértálunk a bejárathoz.

A bánya sós levegője kiválóan alkalmas légzőszervi betegségek kezelésére. A bánya sós vizét 1956-ban a faluba levezették és gyógyászati célra használják sós levegőjével együtt.

Horváth Katalin

NEKROLÓG

ESZTERHÁS ISTVÁN

1941 Eger – 2020 Székesfehérvár

A Balatonfelvidéken jártam... nem azért, mert Pista bácsi jobban szerette az itteni vulkanikus hegyeket és barlangokat, mint az ország többi vulkanikus hegyvidékét, hanem azért, mert itt volt, hogy először kutattunk együtt 20 évvel ezelőtt és emlékezni akartam. Tihanyra, a tanúhegyekre, Kapolcsra és a Bondoróra, a Fekete-hegyre és az Őrsi-hegyre... Fiatal és tapasztalatlan csikók voltunk, ő pedig a bölcs öreg, aki mindent

tudott az itteni táj földtanáról, a hegyek kialakulásáról, a barlangokról. Hallgattuk csak, ahogyan mesél, mert nagy tudása mellett színes beszédű előadó is volt, nem lehetett nem figyelni rá... És igaza volt. Ahol és ahogyan mondta barlangok születtek, és munkásságának köszönhetően sorban feltárássra kerültek Magyarország vulkánbarlangos területei.

Olyan gyorsan történt minden. Az egyik nap még arról beszéltünk, hogy már megint el vagyok maradva, jó lenne, ha megcsinálnám a térképvázlatokat és leírásokat a barlangász-évkönyv számára, szinte hallom a jóságosan korholó hangját, ahogyan hideg málnaszörpöt kortyolunk könyvekkel teli szobájában, és mosolyogva megcsóválja fejét, hogy hát sosem nő be a fejem lágya; aztán jött a hír, hogy egy alattomos kór legyőzte. Az örök éjszaka és csend világát kutattad, és egyszer mindannyiunk útja oda fog megtérni, mint az emlékezés, amely örök, és gyertyalángként világítja be azok jelenét, akik még nem értek oda, ahol te már az örök barlangokat kutatód.

Eszterhás István 1941-ben született Egerben. Az érettségét a miskolci Földes Ferenc Gimnáziumban tette le 1960-ban, 1964-ben szerzett földrajz-biológia-rajz szakos tanári diplomát az egri Tanárképző Főiskolán. Ugyanebben az évben vette feleségül Babi nénit, és 56 évig éltek szerető házasságban. Egyetlen leánygyermekük született, Emőke. 1964 és 1967 között Jósvafőn tanított, majd 1967 és 2001 között, vagyis 34 éven át Isztiméren. 24 évig volt igazgatóhelyettes és 4 évig igazgató. Bár nem Isztiméren született és nem itt nevelkedett, de életének nagyobbik, tevékeny hányadát itt töltötte, ezért isztimérinek vallotta magát. A település 2004-ben díszpolgárává választotta. Pedagógusként összesen 12 oklevéllel elismert továbbképző tanfolyamot végzett el. Önképzéssel alaposabb jártasságot szerzett vulkanológiában, speleológiában, természetvédelemben, térképezésben és reklámgrafikában, valamint megtanult németül, spanyolul és bolgárlul is.

Isztimér határában összesen 58 barlangot sikerült megismernie, köztük a fokozott védelmet kiérdemlő, cseppkövekkel díszített Alba Regia barlangot is. Az Alba Regia barlang élővilágának megismerését teljesen maga végezte, mintegy 5 éves munkával 225 fajt gyűjtött és határozott meg a barlangból, köztük a tudomány számára egy teljesen új fajt is. 1995-ben, az ő kezdeményezésére lett védett a Burokvölgy.

Végzett még helynévgyűjtést, készített különböző térképeket, turistaismertetőket, a „Másfélmillió lépés Magyarországon” című sorozat „Bodajktól Zircig a Bakonyban” című részében ő kalauzolta a stáb tagjait az Alba Regia-barlangban és környékén. A barlangkutató 1961-ben, mint főiskolai hallgató kezdte. Korábban csak a mészkőben keletkezett barlangokkal foglalkozott, eleinte az Aggteleki-karszton. Feltérképezte a Kossuth barlangot, résztvevője volt az esztramosi barlangokat felfedező csoportnak is. Isztimérré kerülésekor bekapcsolódott a Tési-fennsík barlangjaival foglalkozó Alba Regia Barlangkutató Csoport munkájába. Ott volt több nagybarlang feltárásánál is.

1983-ban fordult figyelme a hazai nemkarsztos barlangok felé, és kitartó munkájának köszönhetően ma már több mint 1000 vulkanikus barlangot ismerünk az országban. Jelen volt a barlangkutatás szervezeti életében is. Vezetőségi tagja volt a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatnak, 1997 és 2008 között elnöke a Nemzetközi Barlangtani Unió Pszeudokarszt bizottságának.

Előadásokkal vett rész mind a hazai, mind a nemzetközi szakmai konferenciákon. Négy önálló könyvformátumú kötete jelent meg, továbbá 5 könyv társszerzője volt. 130 szakmai tanulmánya jelent meg hazai nyelven szakfolyóiratokban és mintegy 80 angol és német nyelven. Kiadatlan kéziratai száma kb. 320 darab (hozzávetőleg 6000 oldal). Szerkesztette és részben írta is angol és német nyelven a „Nachrichtenbrief über den Pseudokarszt” című nemzetközi barlangtani folyóiratot. 1984-ben pedagógiai munkája elismeréseként „kiváló munkáért” kitüntetést kapott, 1999-ben a hazai barlangkutatások területén elért kimagasló eredményeiért kapta meg a „Vass Imre-érmet”, 2010-ben a „Kadić Ottokár-érmet”.

2000-ben a New York-i székhelyű és nagyhírű Felfedezők Klubja felkérte, hogy lépjen be társaságukba, abba a klubba, amelynek tagja volt Amundsen, Peary, Cousteau és egyetlen magyarként Stein Aurél. 2002-ben a cambridgei Nemzetközi Életrajzi Központ értesítette, hogy munkásságát méltónak találta „A 21. század kiemelkedő természetkutatója díj”, valamint az „Ezer nagy természettudós” elismerés és plakett megadására.

Felfoghatatlan, hogy nem lesznek többé közös kutatások, konferencia-előadások, nem lesz mese a tábortűznél, nincs kihez fordulni tanácsért, nem lesz, aki a kutatótáborokban elkészítse azt a híres a lecsót, amelyet csak ő tudott megcsinálni, és amely nélkül nem is volt igazi egy tábor. Hiszem azt, hogy Pista bácsi fölülről is néz minket és vigyáz ránk, mindig magunkkal visszük, ha lemegyünk barlangba, hogy ott legyen, közös élményben, közös munkában, közös eredményekben.

Nyugodj békében Pista bácsi! Jó szerencsét!

Tarsoly Péter

Speleo Sport árlista 2020

„Profi” Cordura overall 26 500 Ft

Standard overall cordura foltozással: 23 500 Ft

Hobby overall: 20 500 Ft.

Műnyúl: 13 500 Ft.

Műnyúlra tépőzárazható cserélhető betétes térdvédő: 4 200 Ft.

Sloszos bag, kicsi: 3 000 Ft.

Bag 40L: 8 800 Ft.

Bag 80L: 11 000 Ft.

Petzl Stop: 31 880 Ft.

Croll: 13 750 Ft.

Vertex: 22 800 Ft.

Edelrid Ultra Light: 15 500 Ft.

Tikka XP: 13 750 Ft.

Nagy: 3 200 Ft.

Bag 60L: 9 800 Ft

Expedíciós bag: 13 500 Ft

Pantin: 14 260 Ft

Ascension: 14 670 Ft

Elia: 18 100 Ft

Myo: 23 210 Ft

Camp sisak: 10 300 Ft

Alpinworker sisak: 5 500 Ft

(Új termék! hevederkosaras gyári lámpatartóval)

Fenix HP 12: max 900 lumen Ára: 22 100 Ft

Fenix HP 25R 1000 lumen, akksival, töltővel: 25 000 Ft

Fenix HP 30R: max 1750 lumen, akksival, töltővel: 42 000 Ft

Elérhetőség: www.speleo.hu

1094. Bp. Balázs Béla u.30.

06 20 367 6964,

06 1 785 9551

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: +36-70/8811-477- E-mail: mkbtiroda@gmail.com

Szerkesztő: Kosztra Barbara, Köblös Gabriella, Felelős kiadó: dr. Leél-Össy Szabolcs

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Elektronikus adathordozón érkező anyagokat tudunk fogadni.

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, Pusztaszeri út 35.
1025